

Het lelijke jonge eendje

Een sprookje van Hans Christian Andersen

Het was zomer en heerlijk buiten. In de zon lag een oud landgoed met diepe grachten. Daar zat een eend op haar nest; zij moest haar kuikentjes uitbroeden.

Eindelijk sprong het ene ei na het andere open: "piep, piep," klonk het. Na een poos stond de moedereend op, keek om en zei: "Neen, ik heb ze toch niet allemaal. Het grootste ei ligt er nog; hoe lang zal dat nog duren? Nu heb ik er toch gauw genoeg van!" En ze ging weer op het nest zitten.

Voorwoord

– Andersen schreef dit sprookje in 1844. Het is goed ons dat te realiseren, want er komen pas-

sages in het sprookje voor die als we ze letterlijk nemen, ons de wenkbrauwen doen fronsen. Daarom ook heb ik verschillende

passages wat bewerkt en ingekort. Dit alles neemt niet weg dat de moraal ervan tijdloos is: een ei in een vreemd nest, de ontberingen bij de zoektocht naar het ware 'ik' die het eendje moet ondergaan, de hartekreet bij de herkenning van zijn broeders, en de metamorfose tot een beeldschone zwaan. Het zijn deze elementen die het hart raken, of dat nu van een kind is of van een volwassene.

In mijn zoektocht naar zegelafbeeldingen van 'Het lelijke jonge eendje' stuitte ik ook op de site: <http://hca.heindorffhus.dk/> waar tot mijn grote verrassing diverse sprookjes van Andersen filatelisch zijn geïllustreerd. Een deel van de zegelafbeeldingen die in

dit artikeltje zijn gebruikt komen dan ook van die site.

Lelijk, maar het kan wel zwemmen

"Wel, hoe gaat het, buurvrouw?" zei een oude eend, die op visite kwam. "Laat me dat ei eens zien, dat niet wil barsten," zei de oude eend. "Je kunt ervan op aan, dat het een kalkoenei is. Ja zeker, dat is een kalkoenei. Laat hem liggen en leer de andere kinderen zwemmen!" "Ik wil er toch nog een beetje op blijven zitten!" zei de moedereend. "Ik heb er nu toch al zo lang op gezeten." Uiteindelijk barstte het grote ei. "Piep! Piep!" zei het jong en waggelde naar buiten. De moedereend keek ernaar en zei: "Je bent een vreselijk groot eenden-

jong. Geen van de anderen ziet er zo uit. Je zal toch geen kalkoenuikens zijn? Daar zullen we gauw achter komen."

– Maar het blijkt dat hoe lelijk het eendje ook is, hij prima kan zwemmen:

"Neen, dat is geen kalkoen!" zei de moedereend. "Kijk eens, hoe mooi hij zijn poten gebruikt en wat houdt hij zich recht. Dat is mijn eigen jong." De andere eenden er om heen keken naar hen en zeiden heel luid: "Foei, wat ziet dat ene jong er uit! Dat laten we niet toe!" En onmiddellijk vloog er een eend op hem af. "Laat hem met rust!" zei de moedereend, "hij doet toch niemand kwaad!"

– Maar het arme eendje, dat zo lelijk was, werd geduwd en voor de gek gehouden.

--

De zegels in deze eerste twee pagina's zijn van Hong Kong, van Singapore en de Verenigde Naties (allen uit 2005) en hier links van Manama (1972).

Het begin van de grote reis

– Het lelijke eendje slaat op de vlucht. En hij komt dan andere vogels en dieren tegen. Maar eigenlijk vinden ze hem allemaal foeilelijk. Zo ontmoet hij eerst een groep wilde eenden waar hij een paar dagen bij blijft. Vervolgens is er een stel ganzen dat hem wel mag, maar bij wie zijn verblijf wel van erg korte duur is. Hij moet hals over kop verder vluchten.

De kat en de kip

Tegen de avond kwam hij aan bij een armoedig boerenhuis. Hier woonde een oude vrouw met haar kat en haar kip.

In de ochtend ontdekten zij het vreemde eendje dadelijk, de kat begon te blazen en de kip te kakelen. "Wat is er aan de hand?" zei de vrouw en keek rond. "Dat is een zeldzame vangst!" zei ze. "Nu kan ik eendeneieren krijgen." En zo werd het eendje voor drie weken op proef genomen. Maar er kwam geen ei.

De kat was de heer des huizes en de kip was de mevrouw en ze zeiden maar steeds: "Wij en de wereld," want ze meenden, dat ze de helft ervan waren en nog

wel het allerbeste deel. Daardoor ging het eendje denken aan de frisse lucht en de zon; hij kreeg ook zo'n erge zin om op het water te drijven dat hij het tenslotte niet kon laten om het tegen de kip te zeggen. "Ik geloof, dat ik de wijde wereld maar in ga," sprak het eendje. "Ja, doe dat!" zei de kip.

De zegels in dit deel zijn van Israël (2000), St. Helena (2005) en de Marshall eilanden (2001).

Herfst: de herkenning

En zo ging het eendje weg; hij dreef op het water, hij dook on-

der, maar omdat hij zo lelijk was, lieten alle dieren hem links liggen. Het najaar brak aan, de wolken voorspelden hagel en sneeuw en op een hek stond de raaf en riep: "Au! Au!" van louter kou. Het was om te bevriezen; het arme eendje had het werkelijk niet best.

Op een avond, toen de zon prachtig onderging, kwam er een hele zwerm mooie grote vogels uit de bosjes. Het eendje had nog nooit zulke mooie vogels gezien: ze waren glanzend wit met lange buigzame halzen; het waren zwanen. Ze maakten een heel vreemd geluid, spreidden hun prachtige lange vleugels uit en vlogen weg uit de koude streken naar warme landen, naar meren, die niet bevroren waren. Het lelijke eendje rekte zijn hals ver uit naar de zwanen en stiet een kreet uit, zo hard en vreemd, dat hij er zelf bang van werd. O, hij kon die mooie, gelukkige vogels niet vergeten.

De winter: ontbering

En het werd toch zo'n koude winter. Het eendje moest in het water rondzwemmen om te zorgen dat dit niet helemaal dichtvroom. Maar elke nacht werd het gat, waarin hij rondzwom, kleiner; het vroom dat het kraakte. Tenslotte werd hij moe, lag heel stil en vroom zo vast in het ijs.

– Hij wordt gered door een boer, die hem meeneemt. Maar ook daar vindt hij niet het thuis dat hij zoekt. Opnieuw moet hij vluchten:

Maar het zou al te droevig worden als ik vertelde over de nood en de ontbering, die de eend moest doorstaan in die harde winter.

De lente: de grote ontmoeting

– Het voorjaar is begonnen, de zon schijnt. Wie kent niet het gevoel dat plots alles er anders uitziet? We zien anderen in een warm licht en herkennen dat dit komt doordat we onszelf anders voelen:

Het eendje sloeg ineens zijn vleugels uit, ze ruisten sterker dan vroeger en droegen hem met

kracht voort. En vóór hij het wist bevond hij zich in een grote tuin, waar groene takken over de sloten hingen, Hier was het toch zo heerlijk, zo fris, zo voorjaarsachtig! Dichtbij kwamen drie mooie witte zwanen uit het kreupelhout; zij ruisten met hun veren en dreven licht op het water. Het

eendje kende de prachtige dieren nog. Hij vloog het water in en zwom naar de prachtige zwanen toe. Maar wat zag hij plots in het heldere water? Zijn spiegelbeeld! Maar hij was geen lompe, zwartgrijze, lelijke vogel meer; hij was zelf een zwaan!

--

De zegels in 'Herfst', 'Winter' en in 'Lente' zijn van Denemarken (1994), België en van Dominica (beiden 2005).

De zwaan heeft zichzelf gevonden!

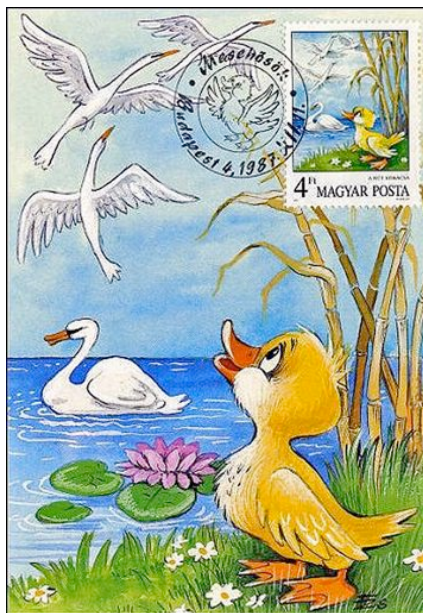
De grote zwanen zwommen om hun nieuwe makker heen en streelden hem met hun snavels. Er kwamen kleine kinderen de

tuin in, ze gooiden brood en graan in het water en de kleinste riep: "Er is een nieuwe!" En de andere kinderen jubelden mee: "Ja, er is een nieuwe gekomen!" en ze klaptten in de handen, ze dansten in het rond. En ze zeiden allemaal: "De nieuwe is de mooiste! Zo jong en zo prachtig!" En de oude zwanen bogen diep voor hem. Toen voelde hij zich erg verlegen en stak z'n kop onder de vleugels; hij wist niet hoe hij het had, hij was gelukkig, maar helemaal niet trots. Want

een goed hart wordt nooit trots. Hij dacht er aan hoe hij was geplaagd en gehoond en hoorde nu iedereen zeggen, dat hij de prachtigste van alle prachtige vogels was! Toen ruisten zijn veren, de slanke hals verhief zich en uit de grond van zijn hart jubelde hij: "Van zoveel geluk heb ik niet gedroomd, toen ik het lelijke jonge eendje was!"

– ingekort en bewerkt door Max.

Het velletje links is van Jersey (2005) en de kaart met zegel boven is van Hongarije (1987). Onder: Een stripzegel van Redonda met Donald Duck in de hoofdrol (1986).

